

Otázka: Racionalismus a společnost

Předmět: Základy společenských věd

Přidal(a): Michael

- a) **Racionalismus** (obecná charakteristika, Descartes, Spinoza, Leibniz)
- b) **Společnost a struktura společnosti** (pospolitost a společnost, primitivní, tradiční, průmyslová, postindustriální, konzumní, informační společnost, pokrok, globalizace, stratifikace, sociální mobilita)

- Charakteristika

- Člověk je nezávislý a svéprávný, má sám rozhodovat o pravdě
- Matematiku prosazuje jako ideál a standart veškerého poznání, lidské myšlení se chce opřít o objektivitu
- Vše má být jasně vysvětlitelné
- Založeno na racionalismu (= rozum)
- Jedinou záruku pravdivého poznání je Empirie

Rene Descartes

- Filozof a matematik
- Ze šlechtické rodiny
- Účastnil se 30. leté války
- Dílo: Meditace o první filozofii, Principy filozofie
- Zabývá se nezpochybnitelnými jistotami (ze začátku pochyboval o všem)
 - Cogita ergo sum (myslím, tedy jsem) – nemůžu pochybovat o tom, že právě pochybuji
 - Absolutní jistota Boha – Bůh je dokonalý a pravdivý
 - Zabývá se Dualismem
 - Rozlišuje dvojí podstatu

Myšlení – duchovní substance

Rozlehlost – hmotná substance

- Pouze člověk má oba principy
- Myšlení je jediná přirozená vlastnost člověka

Baruch Spinoza

- Z židovské rodiny
- Pro své názory vyloučen z židovské obce
- Žil v ústraní
- Obžalován z kacířství
- Dílo: Teologicko-politický traktát
- Zabývá se náboženstvím
 - Biblický text má dva možné výklady (pro prostý lid a inteligenci)
 - Ježíš není Boží syn

- Jeho filozofie jež je z větší části Ontologií je založena na jednotě
 - Hmoty a ducha
 - Přírody a myšlení
 - Východisko

v Substance (tvořící příroda - Bůh)

v Modus (příroda stvořená, má příčinu existence)

- Politické názory
 - Požadavek svobody slova = duchovní svoboda

Gottfried Wilhelm Leibniz

- Polyhistor
- Vynikající ve všem
- Dílo: Monadologie
 - Existuje nekonečné množství substancí Monady spojené mechanismy atomů
 - Substance nemůže být rozlehlá, protože by byla stále dělitelná
 - Monady

Body

= silová centra

Nemají tvar, jinak by byly dělitelné

Nevznikají ani nezanikají

Jsou individuální – žádná není totožná s jinou

Všechny monády tvoří harmonii světa

- Theodicea
 - Vysvětluje, proč Bůh dopouští zlo
 - Obhajoba boží laskavosti a spravedlnosti
 - Tvrdil, že Bůh stvořil nejlepší svět
 - Bůh je všemohoucí
 - Bůh ztělesňuje dobro
 - Zlo může být

Metafyzické

- Vyplívá z podstaty světa
- Vyplívá z nekonečnosti

Fyzické

Morální

- Vychází ze svobody lidí (lidé hřeší)